

SUMMATIVE ASSIGNMENT -1 2020-21

Grade – 8 Subject- GUJARATI

Syllabus – CH-1,2,3,4,5,6 FROM TEXTBOOK

[READING SECTION]

1) કશ્મીરનું સૌંદર્ય એક વાર જોયુ તો ભુલાય એવું નથી. એવી રીતે ન ભુલાય એવી કશ્મીરની બીજી વસ્તુ તે ત્યાંની કડકડતી ઠંડી. એક વાર એ ઠંડી અનુભવી તો જિંદગીમાં કદી ભુલાય નહિ. ઠંડીનું જોર વધે કે ત્યાંના લોકો પકુનાં લાંબા લાંબા ડગલા પહેરે છે. બાંય તો એવી રાખેને કે તે આંગળાને ઢાંકીને પણ છેક નીચે લબડતી રહે. હાથ બહાર રાખ્યો કે ઠંડીમાં ખોટો થયો સમજવો. આથી ત્યાંના લોકો ઠંડીમાં હાથ બહાર કાઢતા જ નથી. કંઈ ખાવાનું વેચાતું લે તો તે બાયના છેડા પર જ લે, અને એને બાય વડે જ પકડે. કશ્મીરનાં લોકોને આ ઠંડીની કંઈક ટેવ પણ ખરી, પણ બહારના મુસાફરોને તો એ ઠંડી વીંછીની જેમ ડંખ મારે. આથી મુસાફરો નેતરની ટોપલીમાં ગરમ સગડી મૂકે છે અને ગળે બાંધીને ફરે છે.

- પ્રશ્નો
- 1) કશ્મીરની કઈ વસ્તુઓ યાદ રહી જાય એવી છે ?
 - 2) કશ્મીરના લોકો ઠંડીથી બચવા શું કરે છે?
 - 3) છોકરાઓ બાયમાથી હાથ કેમ કાઢતા નથી ?
 - 4) મુસાફરો ઠંડીથી બચવા શું કરે છે?
 - 5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

2) હવાનું પ્રદૂષણ, પાણીનું પ્રદૂષણ તેમ અવાજનું પ્રદૂષણ પણ દિનપ્રતિદિન વધતુ જાય છે. આ એક ચિંતાનો વિષય છે. ઘરમાં શાળામાં, સભામાં કે રમતના મેદાનમાં મોટેથી વાતો કરવી એ કુટેવ છે. એવી જ રીતે રેડિયો કે ટેલિવિઝનનો અવાજ મોટો રાખવો એ શિષ્ટાચારની વિરુદ્ધ છે. નવરાત્રિ કે લગ્નપ્રસંગે રાતે મોડે સુધી કાનનાં પડદા તોડી નાખે એવો લાઉડસ્પીકરનો અવાજ રાખવો એ સામાજિક દૂષણ છે. અવાજનું પ્રદૂષણ ઘટાડવું એ શું આપણા હાથમાં નથી ? આવો, આપણે સાથે મળી અવાજનું પ્રદૂષણ ઘટાડવાનો સંકલ્પ કરીએ. આપણે ઘર, શાળા, સભા, કે મેદાન પર શાંતિ જાળવીશું. રેડિયો અને ટેલિવિઝનનો અવાજ બહુ ધીમો રાખીશું. નવરાત્રિ કે લગ્ન જેવા પ્રસંગે લાઉડસ્પીકરનો મર્યાદિત ઉપયોગ કરીશું.

- પ્રશ્નો
- 1) આપણા સૌ માટે ચિંતાનું કારણ ક્યુ છે ?
 - 2) કયા પ્રસંગોએ રાતે મોડે સુધી લાઉડસ્પીકરનો ઉપયોગ થાય છે?

- 3) શું કરવું શિષ્ટાચારની વિરુદ્ધ છે ?
- 4) અવાજનું પ્રદુષણ ઘટાડવા આપણે ક્યો સંકલ્પ કરીશું?
- 5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

નીચેનું કાવ્ય વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો

પ્રભુ ! મને પથ્થર ઘડજે રે, નથી મારે હીરલો થાવું રે,
 હીરો બની મારે પેટીપટારે રૂંધી ન મરવું તેજ ;
 પ્રભુ મને તેજ ન દેજે રે, પ્રભુ! મને પથ્થર ઘડજે રે,
 પથ્થર ઘડજે ને ક્યાંય પટકજે નદી સરોવર તીર ;
 મને સૌ પીડતુ છોને રે, પ્રભુ ! મને પથ્થર ઘડજે રે.
 હીરો બની કોઈ એક જ નર કે નારીનો થાઉં દાસ ;
 પથ્થર થઈ પૃથ્વીની સેવા રે, કરી મારે લ્હાવ જ લેવા રે.
 તેજ હીરામાં ને ઝેર હૃદયમાં ગમતું મને ના એમ;
 પ્રભુ ! મને પથ્થર ઘડજે રે, ઘડી મન ફાવે ત્યાં ધરજે રે.
 પથ્થરને આપે પ્રભુ પદ લોકો હીરલે જડતા અંગ;
 એમાથી તું ઉગારી લેજે રે, પ્રભુ ! મને પથ્થર ઘડજે રે.
 પ્રભુપદ કોઈને દેજે રે મને તો તુ પથ્થર ઘડજે રે;
 કહ્યું દેવ ! આટલું કરજે રે, પ્રભુ ! મને પથ્થર ઘડજે રે.

- પ્રશ્નો : 1) કવિ શું બનવાની ઇચ્છા ધરાવે છે ?
- 2) કવિ હીરો બનવાની શા માટે ના પાડે છે ?
 - 3) કવિ પૃથ્વીની સેવા કેવી રીતે કરવા માગે છે ?
 - 4) કવિ પોતાને શામાથી ઉગારી લેવા પ્રભુને વિનવે છે ?
 - 5) કાવ્યને યોગ્ય શિર્ષક આપો.

[WRITING SECTION]

Q . 2 (A) નીચેના વિશે નિબંધ લખો.

- 1) રેલવે સ્ટેશન
- 2) માતૃપ્રેમ

નીચેના મુદ્દા પરથી વાર્તા લખો.

1) એક લુચ્ચો દુકાનદાર - કરિયાણાની દુકાન - એક ગ્રાહક - ખાંડ ખરીદવી - દુકાનદારનું ઓછું તોલવું - ગ્રાહકની ફરિયાદ - 'વધારે વજન ઊંચકવું નહિ પડે,' એવો દુકાનદારનો જવાબ- ગ્રાહકે ઓછા પૈસા ચૂકવવા - પૂરા પૈસા ચૂકવવા માટે દુકાનદારની માગણી - 'પૈસા વધારે ગણવા નહિ પડે' ગ્રાહકનો જવાબ - બોધ.

જેવા સાથે તેવા

એક ગામમાં એક કરિયાણાની દુકાન હતી એ દુકાનદાર બહુ જ ચાલાક હતો. તે બધા ગ્રાહકને ઓછી વસ્તુ તોલીને આપતો હતો. બધા ગ્રાહકો તેનાથી પરેશાન હતા પણ કોઈ કાંઈ બોલતું નહિ.

એક વખત એક ગ્રાહક તે વેપારીને ત્યાં ખાંડ ખરીદવા આવ્યો ત્યારે પરંતુ તે કરિયાણાના દુકાનદારે તેને ખાંડ ઓછી તોલી તો ગ્રાહકે તેને ફરિયાદ કરી કે ભાઈ આ ખાંડ તો ઓછી છે તો દુકાનદારે કહ્યું કે ભાઈ વજન વધું ઊંચકવું નહિ પડે, ગ્રાહકને ગુસ્સો આવ્યો પણ તે કાંઈ બોલ્યો નહિ પરંતુ તેને બદલો લેવાનું નક્કી કર્યું તેને દુકાનદારને ઓછા પૈસા આપ્યા. તો દુકાનદારે ફરિયાદ કરી તો ગ્રાહકે એવું કહ્યું કે પૈસા વધારે ગણવા નહિ પડે.

દુકાનદાર સમજી ગયો અને બધાને ઓછી વસ્તુ આપવાનું છોડી દીધું.

2) એક જંગલ - સિંહનો ત્રાસ - દરરોજ પશુઓની હત્યા - પશુઓની સિંહને વિનંતી - દરરોજ એક પશુ મોકલવાનો નિર્ણય - સસલાનો વારો - સસલાનું સિંહ પાસે મોડા પહોંચવું - સિંહનું ગુસ્સે થવું - સસલાનું સિંહને કૂવા પાસે લઈ જવું - કૂવામાં સિંહને પોતાનો પડછાયો દેખાવો - સિંહનું કૂવામાં કૂદિ પડવું - સસલાનું બચી જવું - બોધ.

સસલાની ચતુરાઈ

એક મોટું જંગલ હતું. તેમાં એક સિંહ રહેતો હતો. જે ખુબ જ તાકાતવાળો હતો. રોજ કેટલાય પશુઓને મારી નાખતો હતો. એટલે બધાય જનાવરોએ ભેગા થયા. ભેગા થઈને વિચાર્યું કે જો આમ જ સિંહ બધાને મારી નાખશે તો એક દિવસ આખું જંગલ ખાલી થઈ જશે.

બધા જાનવરો એ નક્કી કર્યું અને સિંહને મળવા ગયા અને સિંહને કીધું તમારે કોઈનો શિકાર કરવા જવું નહિ, અમે દરરોજ એક જાનવર તમારી પાસે આવી જઈશું તેને તમારે ખાઈ જવાનું. સિંહે હા પાડી એટલે દરેક જાનવર સિંહ જોડે જવા લાગ્યો.

એક વખત સસલાનો વારો આવ્યો. એટલે સસલાએ એક ઉપાય કર્યો તે સિંહ પાસે મોડો પહોંચ્યો, સિંહ ગુસ્સે થયો તો સસલાએ કહ્યું મહારાજ તમારા જેવોજ એક સિંહજંગલમાં આવ્યો છે તો એનાથી બચીને આવતા મારે મોડું થઈ ગયું. સિંહ ગુસ્સે થયો અને બીજા સિંહને બતાવવા કહ્યું.

સસલો તેને કૂવા પાસે લઈ ગયો કૂવામાં સિંહે તેનું જ પ્રતિબિંબ જોયું. એટલે તેને ત્રાડ પાડી પણ પોતાનો જ પડઘો પડવાથી તેને લાગ્યું કે અંદરબીજો સિંહ છે તો તરત તે કૂવામાં કૂદી પડ્યો અને સિંહ મરી ગયો.

આમ સસલાના ઉપાયથી સિંહ મરી ગયો અને તે બચી ગયો.

[GRAMMAR SECTION]

Q.3 (A) નીચે આપેલા શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

1) દિવસ	=	દિન	2) અજવાળું	=	ઉજાસ
3) સ્ટોલ	=	દુકાન	4) મહિલા	=	સ્ત્રી
5) મજા	=	આનંદ	6) નિર્ધન	=	ગરીબ
7) નિરક્ષર	=	અભણ	8) તવંગર	=	પૈસાદાર
9) સમાન	=	અસમાન	10) પંથ	=	રસ્તો

(B) નીચે આપેલા શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

1) દિવસ	x	રાત	2) મહિલા	x	પુરુષ
3) ઉપયોગ	x	બિનઉપયોગ	4) નાંખવું	x	બહાર કાઢવું

5)	જ્ઞાની	x	અજ્ઞાની	6)	નીરોગી	x	રોગી
7)	તવંગર	x	ગરીબ	8)	ઉચ્ચ	x	નીચ
9)	જાણ	x	અજાણ	10)	નીરસ	x	રસિક
11)	ધ્યાન	x	બેધ્યાન	12)	સંતોષ	x	અસંતોષ
13)	નુકશાન	x	ફાયદો	13)	સમાન	x	અસમાન

(C) નીચેના શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્ય બનાવો.

- 1) સીમ = સીમ સોનાવરણી બની છે.
- 2) વંદન = આપણે વડીલોને વંદન કરવા જોઈએ.
- 3) આભ = આભમાં તારા હોય છે.
- 4) મોલ = મોલ ખેતરમાં ઉગ્યો છે.
- 5) મલક = આ મલક આબદ છે.
- 6) રળનારો = રળનારો માનવી છે.
- 7) સરોવર = સરોવરમાં રંગબેરંગી માછલીઓ હોય છે.
- 8) નદી = આ નદી મોટી છે.
- 9) સેવા = મા બાપની સેવા કરવી એ આપણી ફરજ છે.

(D) નીચેના શબ્દોને બીજા શબ્દ સાથે સરખામણી કરો.

(સાકર , ઝેર, દુધ, ચણીઠી, માખણ, મેષ)

અ) સફેદ દુધ જેવું

- બ) કાળું મેષ જેવું
- ક) રાતું ચણોઠી જેવું
- ડ) મીઠું સાકર જેવું
- ઈ) કડવું ઝેર જેવું
- ઉ) ફણું માખણ જેવું

[LITERATURE SECTION]

Q.4 (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યમાં લખો.

- 1) ચિત્રમાં કોણ - કોણ નજરે પડે છે?
- જ) ચિત્રમાં મુસાફરો , ચાવાળો , ફેરિયો , બે કુલી , રેંકડીવાળો , પુસ્તક વેચનાર , ગ્રાહક તેમજ ટિકિટ વેકર નજરે પડે છે.
- 2) ચિત્રમાં કયાં - કયાં સ્ટોલ નજરે પડે છે?
- જ) ચિત્રમાં પ્રભાત બુક સ્ટોલ , અને ટી સ્ટોલ નજરે પડે છે.
- 3) કવિ વંદન સ્વીકારવાનું કોને કહે છે?
- જ) કવિ વંદન સ્વીકારવાનું ભારત માતાને કહે છે.
- 4) શિલ્પી શુ કરી રહ્યો હતો?
- જ) શિલ્પી પથ્થરમાંથી મૂર્તિઓ કરી રહ્યો હતો.
- 5) યુવકે દુકાનદારને શાની ના પાડી?
- જ) યુવકે દુકાનદારને તેને ત્યા કામ કરવાની ના પાડી.
- 6) બાળપણમાં રવિશંકર મહારાજનો સ્વભાવ કેવો હતો?

- જ) બાળપણમાં રવિશંકર મહારાજનો સ્વભાવ સાહસિક , નીડર , દયાળું અને પરગજુ હતો.
- 7) જોગણ ગામમા મહારાજે શું જોયું?
- જ) જોગણ ગામમા મહારાજે ગરીબાઈ અને ગંદકી જોઈ.
- 8) મહારાજ ' મુકસેવક ' તરીકે શા માટે જાણીતા છે?
- જ) મહારાજ મુકસેવક તરીકે કામ કરતા અને લોકોની સેવા કરતા માટે તેઓ મહારાજ ' મુકસેવક ' તરીકે જાણીતા થયા.
- 9) લોકોના હૈયામાં શા માટે આનંદ છવાઈ ગયો છે?
- જ) વરસાદની મહેર થયા પછી પાક સોળે કળાએ ખીલ્યો છે. એ પાકને લહેરાતો જોઈને લોકોના હૈયામાં આનંદ છવાઈ ગયો છે.
- 10) સીમ કોને સાદ કરે છે?
- જ) સીમ ખેડૂતોને સાદ કરે છે.
- 11) સીમમાં શું- શું લઈ જવાનું છે?
- જ) સીમમાં દાતરડા અને અનાજ બાંધવા પછેડી લઈ જવાનું કહ્યું છે.
- 12) હરખચંદે મણેક કપાસિયા શા માટે ખરીદ્યા હતા?
- જ) હરખચંદે મણેક કપાસિયા ગાય માટે ખરીદ્યા હતા.
- 13) હરખચંદ કોને પોતાની હાટડીએથી હેઠા ઉતારી દેતા હતા?
- જ) કહણસંગ જેવા કોઈ ઉધાર લેવા આવે તો તેમને હરખચંદ હાટડીએથી હેઠા ઉતારી દેતા.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો.

- 1) રેલ્વે સ્ટેશન ઉપર કઈ - કઈ સુચનાઓ લખેલી છે?
- જ) રેલ્વે સ્ટેશન ઉપર નીચે પ્રમાણેની સુચનાઓ લખેલી છે.
- 1) ખિસ્સા કાતરુથી સાવધાન. 2) કચરો કચરાપેટીમાં નાંખો.
- 3) ધૂમ્રપાન કરવાની મનાઈ છે. 4) અજાણી વસ્તુ પડેલી જુઓ તો સ્ટેશન અધિકારીને જાણ કરો.
- 5) લાઈનમાં ઉભા રહો , ઘક્કામુક્કી કરશો નહીં.
- 2) લાઉડ સ્પીકર દ્વારા કઈ - કઈ સુચનાઓ અપાતી હોય છે?
- જ) લાઉડ સ્પીકર દ્વારા નીચે પ્રમાણેની સુચનાઓ અપાતી હોય છે ;
- અ) ટ્રેનના આવવા - જવા અંગેની સુચના. બ) ટ્રેનના સમય અંગેની સુચના.
- ક) માલ - સામાન અને વ્યક્તિઓ અંગે સુચના.
- 3) ભારતમા કયા - કયા ધર્મ પાળતી પ્રજા વસે છે?

- જ) ભારતમા હિંદુ , મુસ્લિમ , શીખ , ઈસાઈ , પારસી , જૈન અને ખ્રિસ્તી ધર્મ પાળતી પ્રજા વસે છે.
- 4) ભારતભૂમિને કવિ માતા તરીકે કેમ સંબોધે છે?
- જ) એક માતાની જેમ ભારતમાતા એના સૌ સંતાનોનુ પોષણ કરે છે , ભેદભાવ રાખ્યા વિના સરખો પ્રેમ કરે છે. તેથી કવિ ભારતમાતાને માતા તરીકે સંબોધે છે.
- 5) સ્ત્રીએ ફોન કરનાર યુવકને નોકરીએ રાખવાની શા માટે ના પાડી?
- જ) સ્ત્રીએ પોતાને ત્યાં લૉન કાપવા માટે એક માણસને નોકરીએ રાખ્યો હતો. એના કામથી એ સ્ત્રીને સંતોષ હતો , તેથી ફોન કરનાર યુવકને નોકરીએ રાખવાની ના પાડી .
- 6) રવિશંકર મહારાજને ‘ મહારજ ‘ નુ બિરૂદ કેમ મળ્યું?
- જ) રવિશંકર વ્યાસે લોકહિતના ઘણા કાર્યો કર્યા. સમાજમાં નિ: સ્વાર્થ ભાવે વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ કરી. આમ રવિશંકરે લોકોના હૃદયમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું. તેથી લોકો દ્વારા તેમને ‘ મહારજ ‘ નુ બિરૂદ મળ્યું.
- 7) ‘સીમ સાદ કરે છે’ એટલે શું કરે છે ? શા માટે સાદ કરે છે ?
- જ) ‘સીમ સાદ કરે છે’ એટલે સીમ ખેડૂતોને બોલાવે છે. વરસાદ વરસ્યા પછી કુદરતની મહેર થઈ ગઈ છે પાક તૈયાર થઈ ગયો છે. એ પાકને લણવા માટે જાણે સીમ ખેડૂતોને, પછેડી દાતરડા લઈને બોલાવી રહી છે.
- 8) લીંપીગૂંપીને ખળા શા માટે કરવા પડે?
- જ) ખેતરમા પાક લણ્યા પછી ખેડૂતો તૈયાર થયેલા પાકને એકઠો કરે છે. પાકના દાણા છૂટા પાડે છે અને પાકને બજારમાં વેચવા માટે તૈયાર કરે છે.તેથી લીંપીગૂંપીને લીંપીગૂંપીને ખળા કરવા પડે છે.
- 9) ગામના લોકો ખેતી અને ઘરવપરાશની વસ્તુઓની ખરીદી એકસામટી શા માટે કરતા હતા?
- જ) ચોમાસામાં ખુબ જ વરસાદ પડતો આથી ગામની તાલુકા મથકે જવાની ગાડાવાટ બંધ થઈ જાય.તેથી ચોમાસું શરૂ થાય એ પહેલા ત્રણ – ચાર મહિના ચાલે એટલી લોકો ખેતી અને ઘરવપરાશની વસ્તુઓની ખરીદી એકસામટી ખરીદતા હતા.
- 10) હરખચંદને શા માટે શરમાવું પડ્યું?
- જ) કહળસંગના બાપુનાં કારજનો પ્રસંગ હતો. હરખચંદને કાગળ લખવા બોલાવ્યા.હરખચંદે વેરનો બદલો લેવાની વૃત્તિથી કાગળો લખવામાં એવા ગોટાળા કર્યા કે પ્રસંગ બગડ્યો. મોતનો મલાજો ન જળવાયો. કોઈ ડાહ્યા માણસે કહ્યું કે હરખચંદ, કહળસંગ તો અભણ હતો. પણ તમે આ શું કર્યું? હરખચંદને તેની ભૂલ સમજાણી અને એમને શરમાવું પડ્યું.
- 11) હરખચંદના લમણામાં કઈ વાત રહી ગઈ?

જ) હરખચંદ કહળસંગના ગાડામાં ત્યારે કોથળો નાખવા ગયા. એમને જોઇને કહળસંગે બળદોને ડચકારો કરી ગાડું હાંકી મૂક્યું.ઉપરથી કહળસંગે કહ્યું કે બળદ તાણી ઝાલ્યા રહેતા નથી. આમ કહળસંગે ડાંડાઇ કરી. આ વાત હરખચંદના લમણામાં રહી ગઇ.